

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 9. De eo quod agendum est, vt beneficium acquisitum in
excommunicatione, tuta conscientia retineri possit,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

quia licet ignorantia valeat ad effugiendas poenas, quae a iure statuta sunt aduersus excommunicatos, aliquid prohibitum agentes, non facit tamen ad valorem ipsius actus: seu ut quod ab aliquo geritur validum sit, quod alias absente ignorantia, minime valeret.

45. SECUNDUM EST. Excommunicatum non posse eligi ad beneficium Ecclesiasticum, eiusque electionem esse inuvalidam. Quod iisdem modis, ac praecedens de collatione, ampliandum est, vt bene declarat Vgol. in seq. §. 2. Tertium est, excommunicatum non posse praesentari a patrono laico, vel Clerico ad beneficium iuris patronatus, nec ad aliud postulari, aut nominari. De quo ibid. Vgol. in. Rationem illius hanc reddens, quod per haec praenaturad collationem: & prohibito aliquo, omne illud per quod ad illud peruenitur, prohibitu esse censetur, argum. cap. vlt. de Clerico excommunicato ministrante. Quartum est, permutationem beneficiorum per excommunicatum factam, minime valere: nam in illa contingit et utraque collatio, vt bene declarat ibid. Vgol. num. 6. Quintum est, non posse conferre excommunicato pensionem super beneficio Ecclesiastico. Quod Couar. probat: quia licet haec non sit beneficium Ecclesiasticum, est tamen ius percipiendi redditus Ecclesiasticos, quibus excommunicatu frui non est consentaneum. De qua re plura idem Couar. in pract. quaest. cap. 36. n. 10. Sextum est, non tantum collationem beneficij Ecclesiastici factam excommunicato esse nullam, sed etiam impetrationem literarum ad beneficia illi obtentam, nullam item esse: ita vt collatio ipsi facta vigore earundem literarum, nulla sit. Qua de causa (inquit Couar. in prius cit. §. 7. n. 3.) quoties in Romana curia confertur aliquod beneficij, datur eidem cui confertur absolutio a quacumque excommunicatione.

46. Admonet autem consequenter num. 4. idem Couar. antedicta esse vera, quando agitur de acquisitione iuris, & tituli ad beneficium Ecclesiasticum: quia si tantum tractetur de beneficij acceptance, vt fieri potest cum quis ante excommunicationem literas ad beneficium vacatum, & contingit hoc vacare eo tempore quo excommunicatus est, tunc potest virtute literarum suarum illud acceptare, eritque collatio suspendenda donec fuerit ab excommunicatione absolutus. Quod pluribus idem author tractat lib. 3. var. resolut. cap. 16. num. 4.

47. QUI adhuc in illo memorato §. 7. num. 5. de antedictis addit, intelligenda esse cum excommunicatio valida fuerit: si enim inuvalida sit, non adfert excommunicato impedimentum, neque collationem beneficij Ecclesiastici ipsi factam reddit nullam. Item esse intelligenda, quantumvis excommunicatus sit iniusta, dummodo sit valida, prout adhuc idem ibid. addit nu. 7. per eius finem. Id deducens ex eo quod ante docuerat: quoad Deum quidem excommunicationem iniuste seu absque causa legitima latam non obligare, quoad poenas tamen a iure statutas aduersus excommunicatos vim omnino obtinere, ita vt non debeant ante obtentam absolutionem se diuinis immiscere, & per consequens nec possit beneficium, quod ad illa ordinatur, ei competere. Quod autem excommunicatio proposito modo iniusta liget, probat ex eo quod alleganti se excommunicatum iniuste, absolutio perinde ac consentienti se iuste excommunicatum esse, detur absolute; non autem solum ad cautelam, sed sub conditione prout datur alleganti excommunicationem in se latam nullam esse. Quam differentiam ille deducit ex cap. Solet, & ex cap. Venerabilibus, §. Po. o. & §. Sed si, De sent. excommunic. in 6. Mitius autem de hac re sentientem Suarez in tom. 5. in 3. par. disput. 4. sect. 7. praesertim a num. 26. ad 31. qui vollet, sequi poterit.

48. Duo his supersunt addenda. Alterum, ea esse intelligenda de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, siue secularibus, siue regularibus, siue curatis, siue simplicibus, siue dignitatibus. Cum enim supra citatum cap. Postulastis, simpliciter, & absque distinctione loquatur, parque sit omnium ratio, nihil est cur distinguere debeamus. Alterum, iuxta Caiet. verbo Excommunicatum, cap. vltimo, vers. Vbi scito, excommunicatum peccare mortaliter, vt faciendo fructus suos, sic & accipiendo beneficium, quia iniuste sibi usurpat bona Ecclesiastica, quorum participatione priuatus est.

CAPVT IX.

De eo quod agendum est, vt beneficium acquisitum in excommunicatione tua conscientia retineri possit.

SVMMARIVM.

- 49 Quando is qui Excommunicatus est, possit, aut non possit beneficium in eo statu acceptum retinere.
- 50 Sublata per legitimam absolutionem excommunicatione, titulus beneficij inuvalidus in ea acceptus, reuvalidari potest per Episcopum.
- 51 Exceptiones aliquot.
- 52 Quatenus dum reuvalidatio procuratur, fructus beneficij retineri possint, & quod eo tempore per alium ab Episcopo constitutum non per se inuvalidum habens titulum praestare debet officium eidem beneficio annexum.
- 53 Quatenus retineri possint fructus percepti, & quod titulus non obtentus canonice nunquam praescribatur.

DE hoc agit Henricus in 1. parte sua Summa lib. 13. c. 14. cum quo ex variis Doctoribus aliquot documenta proponemus.

PRIMUM EST: si is qui beneficium habet in excommunicatione acquisitum, ostendat hanc fuisse inuvalidam, poterit beneficium retinere, & gaudere fructibus illius. Istud patet, quia excommunicatio inuvalida, sine effectu est, vt omnium iudicio receptum esse habet Couar. ad cap. Alma mater, 1. par. §. 7. num. 5. ac proinde acquisitionem beneficij non impedit.

SECUNDUM EST: si is aduertit irritam esse beneficij collationem: quia illam recepit ligatus valida excommunicatione, tenetur etiam post obtentam absolutionem curare, vt noua collatione ei validetur beneficij titulus. Hoc post Palud. in 4. dist. 18. quaest. 4. in 2. effectu habet Syluester verbo Excommunic. 3. num. 1. ver. 9. & post Archidia. & Ancharan. Couar. in praeced. num. 2. ver. 7. Et ratio est: quia ex antedictis, collatio nulla fuit; atque, vt habet 18. reg. iuris in 6. non firmatur temporis tractu, quod de iure initio non subsistit. Unde talis tenetur, & beneficium acceptum relinquere, & omnes fructus perceptos restituere: & recte Nauar. notat in Enchir. cap. 27. num. 21. ver. 7.

TERTIVM EST. Si per absolutionem datam ab eo qui de iure potest, sublata sit excommunicatio, proprius Episcopus potest titulum beneficij, quod ob eam fuit inuvalidum, reuvalidare. Hoc de communi Doctorum sententia aliquot citatis tradunt Couar. ad cap. Alma mater, 1. par. §. 7. n. 8. & post Rebuffum Vgol. in tab. 2. De censuris, cap. 13. §. 1. num. 3. Et probant: quia ubi dispensatio a iure permittitur, nec quis dispenset declaratur; Episcopis dispensandi potestas permixta esse existimatur; argum. cap. Nuper, De sent. excommunic. in fine. Ex quo loco, tum caeteri, quorum meminit Couar. tum etiam glossa ad cap. Excommunicamus 1. De haereticis, §. Credentes, verbo Apostolica, id ipsum colligunt. At in cap. Postulastis, De Clerico excommunic. ministrante, permittitur dispensatio cum illo, cui in excommunicatione collatum est Ecclesiasticum beneficium, nec declaratur quis dispenset. Eam igitur dare potest proprius Episcopus. Quod aduerte procedere in quacumque excommunicatione, etiam reseruata Papae, postquam sublata est per absolutionem datam ab habente potestatem sufficientem, ex Panorm. ad cit. cap. Postulastis, num. 8.

Sed patitur aliquot exceptiones. Prima est, quam in seq. n. 9. habet Panorm. cum ipsemet Episcopus scierit beneficium ipsum contulit excommunicato: quia tunc non censetur dignus habere talem potestatem, sicut nec quando fimoniacae contulit, argum. cap. Praesentium 1. quaest. 5.

Altera exceptio est, cum collatio facta fuit per Papam: quia ex quo Papa manu apposuit, alius quod deest supplere non potest, argum. cap. Cum in distribuendis, De temporibus ordinat. Ex quo habetur, a Papa ordinatum in inferiori ordine, non posse ad superiorem ordinem promoueri sine eiusdem Papae licentia. Quae exceptio ex Couar. in eod. num. 8. sub finem, procedit, etiam si talis collatio ad Episcopum ipsum

REGINA
DE
PRACTICA
DORIS
E. V

ipsum alioque pertinisset. Nam neque tunc Episcopus potest quod Papa ceperit consummare: adeo ut beneficium alicui collatum a Papa, si aliqua de causa collatio inutilis, aut nulla fuerit, nequeat Episcopus eidem, aut alteri conferre, quantumvis ad ipsius collationem pertineat. Pro qua re plures auctores refert ibid. Couar. & post ipsum Henriquez in cit. lib. 13. cap. 14. lit. O, in margine.

Cum vero collatio facta fuerit per Prælatum inferiorem Episcopo, potest tunc Episcopus ipse dispensare, perinde ac si fuisset per ipsum facta. Nec obstat quod non possit tale beneficium conferre, sicut nec obstat quominus interponat suam auctoritatem permutationi beneficiorum ad aliorum collationem spectantium; argumento cap. Quæsitum, De rerum permutatione. Ita notat Panorm. in cit. num. 9. Et addit interveniente dicta Episcopi dispensatione, non esse opus alia collatione. Id quod Couar. in eod. loco monet non videri ad attendendum, nisi si etiam ad quem pertinet beneficij collatio, *quæ non est privatus*, consentiret tali dispensationi; quandoquidem talis consensus ad permutationem auctoritate Episcopi faciendam est necessarius, prout cum glossa ad cap. vnicum, De rerum permut. in 6. & ad Cl. men. viij. tam, eodem tit. Doctores notate Couarruias ibidem testatur.

Tertiam exceptionem in fine cit. num. 3. addit Vgolinus, si Romanus Pontifex dispensationem eiu modi referuaret alteri, quam proprio Episcopo: argumento cap. Graue, in fine, De præbendis, & cap. Cum illorum, De senten. excommunic.

QUARTVM DOCUMENTVM EST. Interim dum reus curat intra breue, & necessarium tempus obtinere dispensationem, & reualidationem tituli, potest retinere fructus, tanquam depositarius cõseruando illos. Hoc habet Henriquez in cit. cap. 14. §. 2. circa med. Et probatur à simili: quia par ratio est in eo, ac quando quis rem alienam detinet, donec cognoscat verum dominum, ut possit illam ei restituere, vel remissionem obtinere.

Vbi aduerte, eum qui beneficium Ecclesiasticum iniuste, nec canonice habet, teneri quidem statim resignare illud in manu eius à quo conferri potest, atque fructus perceptos restituere, prout explicat D. Antonius 2. par. titulo 1. cap. 5. §. 11. in fine, & Tabienfis, ac Syluester in verbo Beneficium 3. ille numero 5. & hic numero 20. itemque Armilla eodem verbo, numero 56. & adhuc Syluester in verbo Resignatio, numero 3. Nilominus tamen, ut habet Henriquez loco citato, litera Q. in margine; si subit causa, ut quia ad titulum talis beneficij initiatum est sacro ordine, aut non potest dimittere illud, nisi cum scandalo deregat culpam occultam, aut ob aliam similem causam; potest interim illud retinere, quamdiu diligentia debita adhibet ad imperandam dispensationem, & reualidationem, fructusq; diligenter custodire, aut in Ecclesiæ vtilitat in expendere, aut etiam tantum sibi sumere de consilio Confessarij, quantum sibi necessarium est ad vitam, ut non opprimatur egestate.

QVINTVM DOCUMENT. quod tangit Henriquez in eod. m. §. 2. ut habens beneficium non canonice, ob excommunicationem, ne in vitio intrusionis maneat, officium eidem beneficio annexum non debeat per se præstare, sed per Vicariam ab Episcopo designatam: nisi forte ad tempus sit periculum scandali, cui, tanquam prohibito iure diuino, cedit ius Ecclesiasticum priuans excommunicatum in Sacramento, & publici officij. Quamquam interea dum Papæ dispensationem expectat ad celebrandum, curare potest se ab excommunicatione absolui, & ab irregularitate dispensare Episcopum; qui vtrumque potest in delicto occulto, ex Concil. Trid. sess. 24. cap. 6.

Imo, ut idem auctor in sequenti num. 3. addit ex quorundam sententia, qui pro conscientia foro ex tacita commissione Papæ, potest iusta de causa reualidare prædictum beneficij titulum; quandoquidem Episcopus tanquam Pastor iure diuino institutus in animarum remedium, multum potest præsertim in iis qui non sunt expresso iure reserua Papæ. Sic enim tacita commissione in occulto impedimento matrimonioj iam contracti dispensare potest, quando non patet ad Papam aditus, ut bene Henriquez bene explicat in

præced. lib. 12. cap. 3. Iusta causa autem censi potest, si is cum quo dispensandum est, bene meritus sit, pro ratione sui status indigeat, aut cui sine scandalo vix liceat beneficium habitum deserre, aut qui ob paupertatem non habeat commode recursum ad Papam.

SEXTVM DOCUMENT. Prædictum beneficiarium obtenta reualidatione tituli, posse retinere fructus perceptos, quia fructus beneficij vacantis referuatur successori, quem admòdum notat Sylu. verbo Beneficium §. in initio. Et post eum Henriquez sub finem memorati capitis 14. Vbi & addit quod si dispensationem obtinere non potuerit: dimisso beneficio possit eam portionem fructuum perceptorum sibi retinere, quæ ad honestam sustentationem, ei debebatur iuxta seruitium, eidem beneficio annexum, si illud præstiterit. Quæ doctrina est Nauarri in lib. 1. consil. tit. 18. consil. 5. num. 5. Et ita, quod idem ibidem tangit, pauper Clericus, qui titulo inutilido beneficium habuit, si officium debitum præstiterit, retinere potest quæ fuerunt ei strictè necessaria ad vitam. Pro quo aliquot auctores nobiles Henriquez refert in eodem libro 13. cap. 3. §. 3. in margine lit. C. Quæ tamen in re ad conscientie tranquillitatem consultum est, ei præsertim qui mala fide beneficium habuit, condonationem fructuum à Superiore petere cum tituli validatione: quod timoratis est in vsu positum.

Cæterum, is qui in excommunicatione, aut alias non canonice beneficium obtinuit, nunquam præstabit, ut ex Archidiacono habent Sylu. & Tabienfis in verbo Beneficium 3. ille num. 20. & hic num. 5. atque Armilla eodem verbo num. 56. Confirmarique potest ex cap. Postulatis, De Clerico excommunicato. Neque ad id iuuat tolerantia Superioris: nisi esset Papæ expressa; siue per seipsum, siue per alium de ipsius mandato, ut Syluest. ibidem, & Tabienfis in sequenti num. 7. annotant. Vide tamen in præced. lib. 30. tractat. tertio, num. 179. in fine, qualiter nonnulli id moderandum censeant.

CAPVT X.

Excommunicationem maiorem priuare, tam actiua, quam passiva conuersatione humana.

SUMMARIVM.

- 54 Quod excommunicatus teneatur ceterorum fidelium conuersationem humanam vitare.
- 55 De peccato excommunicati conuersatione contra eam prohibitionem.
- 56 Aliquot casus in quibus ab eo peccato excusatur.
- 57 Obligatio quam ceteri fideles habent abstinendi a conuersatione cum excommunicato.
- 58 Tractatio difficultatis, an specialiter excommunicatus vitari debeat in conuersatione, antequam sit publicatus.

SENSVS huius effectus est, excommunicatum maiore excommunicatione, debere in humana conuersatione, & alios vitare & ab aliis vitari. Ac vitare quidem debere alios eam Panor. ad cap. Nulli, De sent. excomm. expresse tradunt Angelus, Excommunicatio vlt. §. 1. & Sylu. Excommunicatio 3. num. 1. vers. 5. aliq. passim. In confirmationem autem Vgolinus de censuris, tab. 2. cap. 22. num. 1. adfert cap. penultimum, De sententia excommunicationis, vbi excommunicatus dicitur à communione separatus; nec distinguitur à qua: atque vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Itemque cap. Illud, De Clerico excommunicato, & cap. Engeltrudam 3. qua. 1. 4. Admonet quoque in sequenti num. 2. istud procedere etiam in eo qui tantum per famam, se excommunicatum esse nouit, & in num. 3. procedere etiam respectu aliorum excommunicatorum: ita ut nequeat cum eis, ut nec cum cæteris fidelibus conuersari. Adde procedere quoque etiam si excommunicatus sit occultus, prout expressit Alphonsus à Castro in lib. 2. De potestate legis penalis, cap. vlt. conclus. 2. Et ratio est, quod Extraneus ad euitanda ne quidem, tali faueat.

Admonet etiam idem ibidem: itemque Nauar. De penit.